

Teorie a praxe kurikula předškolního vzdělávání

PaedDr. Hana Sedláčková

ŠVP a koncepce pedagogické práce

1. Tvorba ŠVP PV
2. Okruhy informací v ŠVP PV

RVP PV

Je stěžejním východiskem pro tvorbu ŠVP PV.

- Vymezuje hlavní *požadavky, podmínky a pravidla pro vzdělávání dětí předškolního věku.*
- Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve *vzdělávacích institucích zařazených do rejstříku škol a školských zařízení.*
- Pravidla jsou závazná pro předškolní vzdělávání v mateřských školách, v mateřských školách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona, v lesních mateřských školách a v přípravných třídách základních škol.

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání)

Hlavní principy RVP PV

RVP PV je formulován tak, aby v souladu s odbornými požadavky současné kurikulární reformy:

- ▶ akceptoval přirozená vývojová *specifika dětí předškolního věku* a důsledně je promítal do obsahu, forem a metod jejich vzdělávání
- ▶ umožňoval rozvoj a vzdělávání *každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb*
- ▶ zaměřoval se na vytváření *základů klíčových kompetencí* dosažitelných v etapě předškolního vzdělávání
- ▶ definoval *kvalitu předškolního vzdělávání* z hlediska cílů vzdělávání, podmínek, obsahu i výsledků, které má přinášet
- ▶ zajišťoval *srovnatelnou pedagogickou účinnost* vzdělávacích programů vytvářených a poskytovaných jednotlivými mateřskými školami
- ▶ vytvářel prostor pro *rozvoj různých programů a koncepcí* i pro individuální profilaci každé mateřské školy
- ▶ umožňoval mateřským školám využívat *různé formy i metody* vzdělávání, *přizpůsobovat vzdělávání regionálním i místním podmínkám, možnostem a potřebám*
- ▶ poskytoval rámcová kritéria využitelná pro *vnitřní i vnější evaluaci* mateřské školy i poskytovaného vzdělávání.

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání)

Zpracování ŠVP PV

- ❖ ŠVP PV je stručný, jasný, přehledný, podává ucelený obraz o MŠ. Je v něm soustředěno vše podstatné, čím se MŠ odlišuje od ostatních MŠ. Lze jej považovat za otevřený materiál, **který je nutné po určitém období vyhodnotit** a následně aktualizovat. Východiskem aktualizace jsou zjištění z hodnocení procesu vzdělávání dětí, které povede ke zkvalitňování práce učitelů.
- ❖ Je zpracován v souladu s RVP PV a dalšími obecně platnými právními předpisy. Vychází z podmínek konkrétní MŠ. Školský zákon ustanovuje ŠVP *jako povinnou součást dokumentace MŠ*. ŠVP je *veřejným* dokumentem .
- ❖ Za vytvoření ŠVP odpovídá ředitel. Na jeho tvorbě se spolupodílí pedagogický sbor, případně další zaměstnanci školy. Se ŠVP by měli být seznámeni rodiče dětí, popř. by (nebo některé jeho části) měl být s rodiči projednáván.
- ❖ Tvorba ŠVP je plně v kompetenci pedagogických pracovníků MŠ, ať už jde o vzdělávací obsah, způsob jeho strukturování, plánování, o volbu metod a prostředků vzdělávání, či o vnitřní organizaci.
- ❖ Při vytváření vlastního programu může škola využívat nejrůznější zdroje.
- ❖ ŠVP vydává ředitel. Zveřejní jej na přístupném místě. Je možno do něho nahlížet, pořizovat opisy, výpisy či kopie (viz školský zákon). Větší detaily a podrobnosti metodické a pracovní povahy do ŠVP PV proto nepatří.

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání)

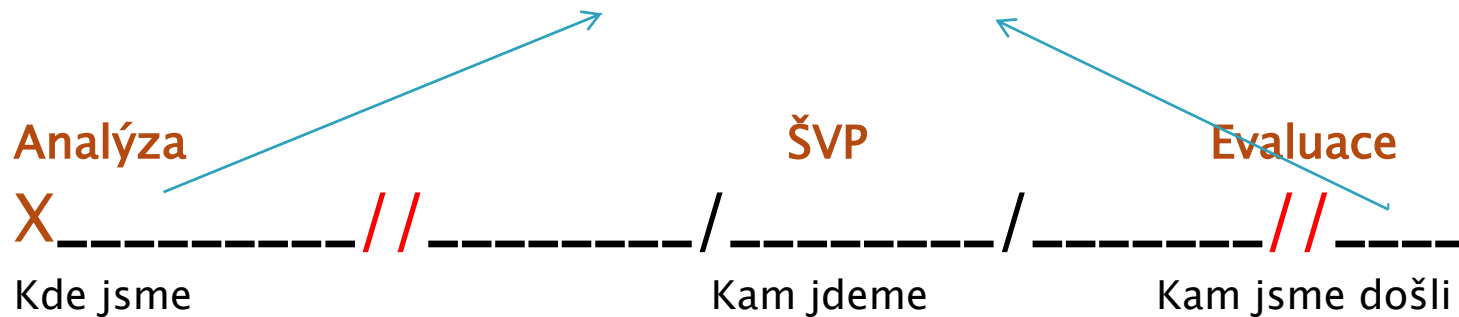
Tvorba ŠVP PV

Pro analýzu ŠVP PV platí pouze hodnocení, zda je nebo není v souladu s platný RVP PV (vydán v roce 2004) – § 5, odst. 1 školského zákona.

- +** = ano, je plně v souladu, obsahuje vše, co RVP PV požaduje, je jasný, přehledný a srozumitelný.
- = některá část daná RVP PV zcela chybí (je vynechána), není úplná, je chaotický, nesrozumitelný.

Analýza

KRITÉRIA
(Ukazatele kvality)

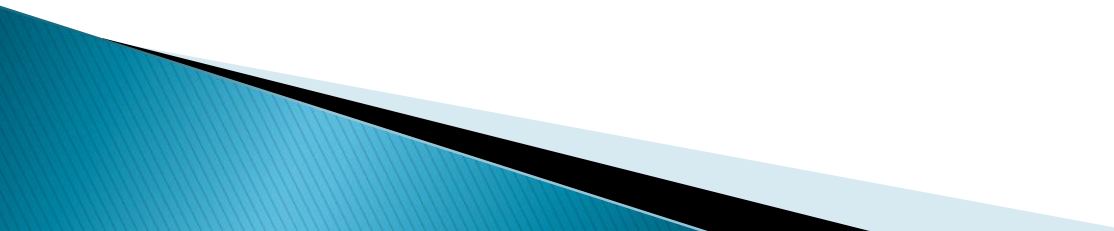
Okruhy informací které musí ŠVP PV obsahovat

RVP PV – 12. kapitola: Zásady pro zpracování ŠVP

- identifikační údaje o mateřské škole
- obecná charakteristika školy
- podmínky vzdělávání
- organizace vzdělávání
- charakteristika vzdělávacího programu
- vzdělávací obsah
- evaluační systém + pedagogická diagnostika

PŘÍLOHY ŠVP PV

- ▶ ROČNÍ PLÁNY
  - ▶ PROVOZNÍ ŘÁD
  - ▶ ŠKOLNÍ ŘÁD
  - ▶ TŘÍDNÍ PROGRAMY
  - ▶ EVALUAČNÍ ZPRÁVY
  - ▶ ANALÝZA
  - ▶ ROZVRŽENÍ PŘÍMÉ VYUČOVACÍ POVINNOSTI
  - ▶ DALŠÍ.....
-

Identifikační údaje o škole

Je třeba uvést:

- ▶ název dokumentu (Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání), může být doplněn motivačním názvem, který program;
- ▶ název školy, sídlo, případně kontakty;
- ▶ statutární zástupce, zpracovatele programu (jména nebo pozice zpracovatelů);
- ▶ údaje o zřizovateli;
- ▶ číslo jednací;
- ▶ platnost dokumentu.

Obecná charakteristika školy

Obecná charakteristika je přehledem základních informací o mateřské škole. Je třeba uvést:

- ▶ velikost školy (kapacita školy/tříd, počet tříd, počet pracovníků);
- ▶ lokalita školy (v jakém prostředí se škola nachází);
- ▶ charakter a specifika budovy/budov.

Dále je možné uvést informace o dopravní dostupnosti školy, informace z historie apod.

Podmínky vzdělávání

- ▶ věcné podmínky;
- ▶ životospráva;
- ▶ psychosociální podmínky;
- ▶ organizace;
- ▶ řízení mateřské školy;
- ▶ personální a pedagogické zajištění;
- ▶ spoluúčast rodičů;
- ▶ podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami;
- ▶ podmínky vzdělávání dětí nadaných
- ▶ podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.

- ▶ Oblast vyjadřuje konkrétní podobu jednotlivých podmínek v mateřské škole, nikoliv požadavky opsané z RVP PV. Kromě popisu současného stavu podmínek ve škole **zahrnuje návrhy na další úpravu podmínek, které jsou potřebné pro zefektivnění vzdělávání, včetně časového harmonogramu** pro efektivní a systematické zlepšování podmínek vzdělávání.

Skupinová práce

- ▶ Prostudujte ukázkou, srovnejte její obsah s požadavky RVP PV a rozhodněte, zda je tento okruh s požadavky v souladu
- ▶ Prezentujte zjištění a uveďte důvody svého rozhodnutí

Organizace vzdělávání

ŠVP informuje o vnitřním uspořádání školy, organizaci vzdělávání na úrovni školy a jednotlivých tříd.

- ▶ počet tříd včetně bližší charakteristiky (z hlediska počtu dětí, jejich věku a potřeb, z hlediska uplatňovaných metod a forem práce, zaměření třídy apod.);
- ▶ pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd (věkově homogenní/heterogenní uspořádání, sourozenecké vazby, zohledňování přání rodičů apod.);
- ▶ **výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů v každé třídě;**
- ▶ kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy (forma zveřejnění, odpovědná osoba; není nutné uvádět konkrétní podobu kritérií – mohou se měnit);
- ▶ **v případě, že mateřská škola uskutečňuje individuální vzdělávání dle § 34b školského zákona, může v ŠVP popsat pravidla organizace tohoto vzdělávání.**

Charakteristika vzdělávacího programu

Obsahuje:

- ▶ zaměření školy (profilace školy, zaměření, přihlášení ke konkrétnímu modelu);
- ▶ dlouhodobé cíle vzdělávacího programu;
- ▶ metody a formy vzdělávání, které jsou ve škole uplatňovány;
- ▶ popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných (včetně popisu pravidel pro tvorbu, realizaci a vyhodnocení PLPP a IVP);
- ▶ Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzdělávací obsah

Podstatnou součástí každého ŠVP je konkrétní vzdělávací nabídka uspořádaná do ucelených částí, v případě předškolního vzdělávání do *integrovaných bloků*.

Obsahuje:

- ▶ hlavní smysl integrovaného bloku (záměry, respektive co přinese jeho realizace rozvoji a vzdělávání dětí; **klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny**);
- ▶ obsah integrovaného bloku (dílčí témata či obsahy).

- ▶ V ŠVP není cílem uvádět ke každému integrovanému bloku všechny potenciálně možné očekávané výstupy a klíčové kompetence, ke kterým by realizace mohla směřovat, ale jen ty, které mají k tématu a obsahu integrovaného bloku největší vazbu.
- ▶ V ŠVP je popsáno, jakým způsobem budou integrované bloky zpracovány na úrovni třídy (východiska pro plánování, přípravu a realizaci).

Pokud mateřská škola nabízí dětem, popř. i jejich rodičům další služby, které probíhají mimo pravidelnou provozní dobu zařízení, mimo pracovní dobu učitelů a které jsou realizovány za úplatu (např. různé kroužky pro děti, příležitostná večerní či víkendová péče o děti, příležitostná péče o další děti – např. o sourozence, samostatné programy pro rodiče apod.), jedná se o aktivity (služby) „nadstandardní“, které nejsou součástí ŠVP a nemohou být uplatňovány na úkor jeho rozsahu a kvality.

Evaluační systém a pedagogická diagnostika

Popisuje:

- ▶ oblasti autoevaluace (co se bude sledovat);
- ▶ prostředky autoevaluace (metody a techniky);
- ▶ časový plán;
- ▶ odpovědnost učitelů (kdo odpovídá za sběr dat, vyhodnocování a plán opatření pro zachování kvality, nápravu nebo další zkvalitnění v dané oblasti), popř. další pravidla.

Děkuji za pozornost.

